U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally, JUDr. Marie Turkové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **N. M. F.,** zast. Mgr. Eduardem Benešem, advokátem, se sídlem Na Rozcestí 6, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 1. 4. 2010, č. j. 47 Az 61/2009 - 32,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Eduardu Benešovi **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v částce 2880 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í:

Žalovaný rozhodnutím ze dne 19. 11. 2009, č. j. OAM-285/LE-BE02-BE03-2009, zamítl jako zjevně nedůvodnou žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaný uvedl, že důvodem odjezdu žalobce z vlasti byla realizace výměnného pobytu studentské organizace. Žalobce v ČR pobývá od srpna 2008 a k podání žádosti jej přiměla obava z ohrožení vzhledem ke konfliktu mezi etnikem Mamprusi a Kusasi, přičemž se označil za člena královské rodiny etnika Mamprusi - potencionálního nástupce krále. Podle názoru žalovaného žalobce podal žádost pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. O tom svědčí i skutečnost, že žádost podal až po více než jednom roce od svého vstupu na území ČR, kdy byl zadržen pro neoprávněný pobyt na území ČR, kdy byl umístěn do zařízení pro zajištění cizinců a kdy mu bylo uloženo již druhé správní vyhoštění. O účelovosti podané žádosti podle žalovaného svědčí i skutečnost, že v průběhu správního řízení o vyhoštění žalobce dne 23. 3. 2009 uvedl, že mu v návratu do vlasti nic nebrání a že vycestuje dobrovolně, což však neučinil a nadále v ČR pobýval nelegálně. V druhém řízení o správním vyhoštění žalobce uvedl, že mu

nejsou známy žádné překážky, které by mu bránily v návratu do vlasti. Pouze mu to zakázala přítelkyně, se kterou se seznámil přes internet. Vzhledem k tomu žalovaný posoudil vyjádření žalobce jako nevěrohodné. Podle žalovaného žalobce neuvedl žádné skutečnosti ve vztahu k § 14a zákona o azylu, přičemž neshledal, že by mohl být v zemi původu vystaven potížím podle § 14a tohoto zákona.

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 1. 4. 2010, č. j. 47 Az 61/2009 - 32, rozhodnutí žalovaného pro vady řízení zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Soud aplikoval tzv. třístupňový test podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48. Podle něj dospěl k závěru, že je nesporné, že žalobci hrozí správní vyhoštění. Sporné však je, zda žalobce mohl podat žádost o mezinárodní ochranu dříve. Žalovaný se podle soudu nezabýval tím, že žalobce se zajímal o prodloužení víza ihned po skončení jeho platnosti, přičemž cesta do země původu a žádost o nové vízum byla podle žalobce nemyslitelná s ohledem na jeho obavy o život. Soud proto uzavřel, že nelze bez dalšího tvrdit, že žalobce podání žádosti bezdůvodně prodlužoval. Podle soudu je pochybné naplnění i třetí podmínky ve smyslu uvedeného judikátu, tedy zda je patrné, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Žalobce totiž po celou dobu řízení tvrdil, že důvodem jeho žádosti je obava z návratu do země původu v důsledku strachu o život kvůli etnickému konfliktu mezi znepřátelenými kmeny. Žalovaný v této souvislosti pouze uvedl, že vyjádření žalobce jsou nevěrohodná. Podle soudu ale žalobci nebyl ve správním řízení dán prostor k tomu, aby vysvětlil rozpory v jeho tvrzeních. Přitom až z odůvodnění rozhodnutí žalovaného žalobce mohl seznat, že jeho podkladem byla vyjádření učiněná v řízení o správním vyhoštění. Soud uzavřel, že žalovaný se nevypořádal s tvrzením žalobce ohledně obav o život v případě návratu do země původu, přičemž žalobci ani nedal možnost svá tvrzení prokázat. Proto rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný (dále též „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. Povinnost zkoumat doplňkovou ochranu při postupu podle § 16 odst. 2 zákona o azylu nemá podle stěžovatele oporu v zákoně. Zásada non-refoulement a požadavek posuzování hrozící vážné újmy jsou součástí řízení o správním vyhoštění a jsou řešeny závazným stanoviskem. Stěžovatel dále zdůraznil, že základní podmínkou pro udělení mezinárodní ochrany je věrohodnost žadatele. V průběhu řízení o předchozích dvou správních vyhoštěních však žalobce neuvedl žádné důvody, které by mu bránily vrátit se do země původu. V rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany potom žalobce uváděl naprosto odlišná tvrzení a skutečnosti, které mu navíc musely být známy již v době vedení řízení o správním vyhoštění. Podle stěžovatele žalobce nemusel být seznamován se svými předchozími tvrzeními a sděleními, neboť by měl vědět, co v řízení uvedl. S ohledem na výše uvedené stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 1. 4. 2010, č. j. 47 Az 61/2009 - 32, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že souhlasí s rozhodnutím krajského soudu, a proto navrhl, aby byla kasační stížnost jako nedůvodná zamítnuta.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti stěžovatele se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem

podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kriteria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným pod č. 933/2006 Sb. NSS. Podle tohoto judikátu *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“*

O přijatelnou kasační stížnost se tak podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:
a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Podle Nejvyššího správního soudu stěžovatel napadá závěry krajského soudu, který zrušil žalobou napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení s tím, aby se v dalším řízení náležitě zabýval posouzením důvodů pro udělení mezinárodní ochrany a doplňkové ochrany, když stěžovatel neumožnil žalobci prokázat existenci relevantních důvodů pro podání žádosti o mezinárodní ochranu, nevypořádal se s tvrzenými obavami o život žalobce v případě návratu do země původu a ani žalobci nedal prostor k tomu svá tvrzení prokázat.

K námitce aplikace tzv. třístupňového testu podle § 16 odst. 2 se Nejvyšší správní soud již vyjádřil v jeho rozsudku ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008, publikovaném pod č. 1724/2008 Sb. NSS. Podle právních závěrů v něm obsažených *„použití § 16 odst. 2 zákona ... vykládaného v souladu s čl. 13 a 18 směrnice Rady 2004/83/ES a čl. 23 odst. 4 písm. i) a j) směrnice Rady 2005/85/ES vyžaduje třístupňový test: 1) zda hrozí stěžovateli vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny; 2) zda mohl žadatel požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve; a 3) zda je z postupu žadatele patrné, že žádost o mezinárodní ochranu podal „pouze“ s cílem vyhnout se tomuto hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny. Tyto tři podmínky musí být splněny kumulativně; v případě nesplnění byť jedné z nich nelze § 16 odst. 2 ... aplikovat.*“. Dále se v tomto rozhodnutí uvádí, že *„pokud žadatel přesvědčivě prokáže, že mu hrozí v zemi původu pronásledování z azylově relevantních důvodů nebo skutečné nebezpečí vážné újmy, je žalovaný povinen se zabývat i jeho tvrzeními podle § 12 a § 14a zákona o azylu, a případně azyl či doplňkovou ochranu udělit.*“. V daném případě se Nejvyšší správní soud shoduje se závěry krajského soudu, že ve správním řízení žalobce uvedl řadu tvrzení podle § 12 a 14a zákona o azylu, přičemž možné rozpory v jeho vyjádřeních mu nebylo umožněno vyjasnit či odstranit. K věrohodnosti žadatele o udělení mezinárodní ochrany srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, www.nssoud.cz, podle kterého není povinností žadatele, aby důvody prokazoval jinak než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele vyvracejí či zpochybňují. Takto však postupováno v dané věci nebylo.

Stěžovatel ve svých námitkách rovněž polemizuje se závěry ohledně povinnosti vypořádat se s důvody pro udělení doplňkové ochrany, a to i v případě postupu podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. V této souvislosti odkazuje Nejvyšší správní soud na usnesení jeho rozšířeného senátu ze dne 28. 1. 2009, č. j. 1 Azs 96/2006 - 80, publikované pod č. 1839/2009 Sb. NSS. V něm rozšířený senát uvedl, že *„ustanovení § 28 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném do 31. 8. 2006, je nutno vyložit tak, že pojem „rozhodnutí o neudělení nebo odnětí azylu” zahrnuje také rozhodnutí o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné (§ 16 téhož zákona). V tomto případě je správní orgán povinen rozhodnout též o překážce vycestování.*“. Na tyto závěry výslovně navázal rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 2. 2009, č. j. 1 Azs 107/2008 - 78, podle kterého *„i v případě zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu je správní orgán povinen se v odůvodnění přesvědčivě vypořádat s otázkou možného udělení doplňkové ochrany.*“.

Ke stěžovatelem tvrzené duplicitě závazného stanoviska vydaného v řízení o správním vyhoštění a posuzování důvodů k udělení doplňkové ochrany srov. rozsudek

Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2010, č. j. 6 Azs 15/2010 - 82, www.nssoud.cz, podle jehož právních závěrů *„posouzení důvodů znemožňujících vycestování v závazném stanovisku v řízení o správním vyhoštění (§ 120a a § 179 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky) nezbavuje Ministerstvo vnitra povinnosti zabývat se udělením doplňkové ochrany podle § 14a zákona ... o azylu, v řízení o mezinárodní ochraně. Závěr, že v řízení o zjevně nedůvodných žádostech o mezinárodní ochranu podle § 16 odst. 2 zákona ... o azylu, se nemá posuzovat doplňková ochrana, neboť totéž bylo zkoumáno v řízení o správním vyhoštění ve stanovisku, zda vycestování cizince je možné, by byl v rozporu s jednotným řízením o azylu a doplňkové ochraně, které Česká republika zavedla ve věcech mezinárodní ochrany (čl. 3 odst. 3 směrnice 2005/85/ES a § 28 zákona ... o azylu).“*

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na námitky podávané v kasační stížnosti, přičemž i krajský soud rozhodl plně v souladu s touto judikaturou. Za daných okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, a proto ji shledal ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 3 věty první s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Žalobci byl usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 15. 3. 2010, č. j. 47 Az 61/2009 - 17, ustanoven zástupcem advokát Mgr. Eduard Beneš. Ustanovený zástupce je oprávněn zastupovat účastníka řízení také v řízení o kasační stížnosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2007, č. j. 1 Afs 120/2006 - 117, publikované pod č. 1460/2008 Sb. NSS). V takovém případě hradí odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů stát (srov. § 35 odst. 8 s. ř. s.). Ustanovenému zástupci byla přiznána odměna za zastupování žalobce podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a to za jeden úkon právní služby ve výši 2100 Kč za podání vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 5. 10. 2010 a náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky), přičemž jiný úkon v řízení o kasační stížnosti advokát neučinil a žalobce již zastupoval v řízení před krajským soudem. Protože advokát doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“), zvyšuje se odměna o částku odpovídající DPH, kterou je advokát povinen odvést z odměny za zastupování a náhrad hotových výdajů podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka DPH činí 480 Kč. Celkem tedy odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů činí 2880 Kč a bude zástupci stěžovatele vyplacena ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. ledna 2011

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu